

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-02-06

Vår referens

Jan Haak

Strateg

Jan.Haak@malmo.se

Utredning gällande helhetsansvaret för parkeringsövervakning; nu fråga om remiss STK-2024-1501

Sammanfattning

I samband med beslut om budget 2023 beslutade kommunfullmäktige att ge kommunstyrelsen i uppdrag att, tillsammans med berörda nämnder och bolag, inventera vilka modeller för internt köp och sälj som tillämpas i Malmö stad samt utvärdera ändamålsenligheten av sådana styrmodeller för staden som helhet. Utgångspunkten var att färre koncerninterna köpsäljflöden borde leda till minskad administration och transaktionskostnader samt för att minimera interna förhandlingssituationer och/eller målkonflikter.

I ärende STK-2023-140 beslutade kommunfullmäktige den 25 maj 2024, att bl.a. uppdra åt kommunstyrelsen, tekniska nämnden och Parkeringsövervakning i Malmö AB att utreda om helhetsansvaret för parkeringsövervakning bör ligga under en och samma nämnd/bolag.

Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutade 2024-11-25 om Utredningsdirektiv gällande helhetsansvaret för parkeringsövervakning (STK-2024-1501). I detta ärende föreligger nu remissförslag.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta

1. Kommunstyrelsens arbetsutskott beslutar utan eget ställningstagande, att sända utredning gällande helhetsansvaret för parkeringsövervakning på remiss till tekniska nämnden och Parkeringsövervakning i Malmö AB i enlighet med förvaltningens förslag med svar senast 30 april 2025.

Beslutsunderlag

- Beslut KSAU 241125 §589 Utredningsdirektiv gällande helhetsansvaret för parkeringsövervakning

- G-Tjänsteskrivelse KSAU 250217 Utredning gällande helhetsansvaret för parkeringsövervakning; nu fråga om remiss
- Missiv
- Rapport - Förutsättningar och handlingsalternativ för Pöma

Beslutsplanering

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-18

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-11-25

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2025-02-17

Beslutet skickas till

Tekniska nämnden

Parkeringsövervakning AB

Malmö Stadshus AB

Malmö kommun parkeringsaktiebolag

Stadskontoret, Bolag och kommunalförbund

Stadskontorets handläggare

Ärendet

År 2015/16

Mellan tekniska nämnden och Malmö kommun parkeringsaktiebolag fanns ett avtal upprättat som reglerade tre verksamhetsområden: parkeringsövervakning, service/underhåll av betalsystem för parkering samt flyttning av fordon. Inför att avtalet löpte ut den 31 augusti 2016 påbörjade nämnden en upphandling under 2015.

Vid tekniska nämndens sammanträde den 20 april 2016 beslutade nämnden att avbryta upphandlingen. Beslutet motiverades bland annat av att anbudens giltighetstid hade löpt ut samt att det förelåg sakliga skäl för att avbryta processen.

Malmö stad anlät en konsult för att utreda de juridiska förutsättningarna för att bolagisera parkeringsverksamheten. Utredningen omfattade parkeringsövervakning, underhåll av parkeringsautomater och fordonsflytt inom ett kommunägt bolag, utan krav på upphandling.

Konsulten redogjorde för två handlingsalternativ.

1. **Beställar-/utförarförhållande** - Malmö stad uppdrar åt ett kommunalt bolag, att hantera kommunal parkeringsövervakning, fordonsflytt samt service och underhåll av kommunens parkeringsautomater. Detta alternativ baserades på att tekniska nämnden fortsatt skulle behålla allt ansvar för verksamheten, men genom avtal köpa tjänsterna från ett kommunalt bolag. Konsulten förordade detta alternativ, främst på grund av stadens snäva tidplan.

2. **Överlämnande av vården av kommunal angelägenhet** - Malmö stad utökar ansvaret för ett kommunalt bolag så att uppdraget innefattar ett helhetsansvar för kommunal parkeringsövervakning. Ett sådant tillvägagångssätt skulle innebära att Malmö stad, genom kommunfullmäktige, beslutar att överlämna helhetsansvaret till ett kommunalt bolag. Detta alternativ utgår således från att helhetsansvaret (myndighetsutövningen exkluderad) övergår till ett kommunalt bolag och att intäkterna från parkeringsövervakningen tillfaller bolaget för återinvestering i verksamheten.

I juni år 2016 beslutade kommunfullmäktige om **handlingsalternativ 1**, bildandet av ett helägt kommunalt bolag, Parkeringsövervakning i Malmö AB, Pömab. Det nya bolaget beslutades ingå i Malmö stads bolagskoncern och ägas av Malmö Stadshus AB, koncernens moderbolag, **STK-2016-688**. Parkering Malmö AB överlät verksamheten och anställningar till det nya bolaget.

I oktober år 2016 beslutade tekniska nämnden i ärende **TN 2016-1317**, att Pömab genom ett avtal "*Samarbetsavtal avseende utförande av parkeringsövervakning, service och underhåll av biljettautomater, flyttning av fordon i Malmö m.m.*" skulle utföra övervakning, service, underhåll och fordonsflyttning i Malmö kommun. Bolaget har inget resultatansvar utan ersätts för sina faktiska kostnader. Avtalet, som ursprungligen löpte ut 31 augusti 2020, förlängs automatiskt i tvååriga perioder och gäller nu till 31 augusti 2026.

Föreliggande uppdrag avser beslut i ärende **STK-2023-140** där kommunfullmäktige den 25 maj 2024, beslutade att bl.a. uppdra åt kommunstyrelsen, tekniska nämnden och Parkeringsövervakning i Malmö AB att utreda om helhetsansvaret för parkeringsövervakning bör ligga under en och samma nämnd/bolag.

Den 25 november 2024 beslutade kommunstyrelsen i ärende **STK-2024-1501** om utredningsdirektiv gällande helhetsansvaret för Pömab. Utredningen ska analysera för-, och nackdelar med nuvarande koncerninterna köp-säljflöden, transparens, styrning och uppföljning. Arbetet leds av styrgrupp med stadsdirektören, bolagsdirektören, fastighets och gatudirektören samt tf. VD på Pömab. Till styrgruppen adjungeras VD på Malmö kommun parkeringsaktiebolag. Utredningen ska redovisas till kommunstyrelsen senast juni 2025

Malmö Stadshus AB

Malmö Stadshus AB ägs till 100 procent av Malmö kommun och äger i sin tur samtliga aktier i Pömab, MKB Fastighets AB, Malmö kommuns Parkerings AB, Malmö Stadsteater AB, Malmö Live Konserthus AB, Malmö Leasing AB, MINC i Sverige AB, Boplat Syd AB och Malmö Energi och Hållbarhet AB.

Malmö Stadshus AB ska övergripande samordna de helägda kommunala bolagens verksamheter genom att äga och förvalta aktier och andelar i bolag ägda av Malmö stad

enligt bolagsordningen. I enlighet med de generella ägardirektiven ska Malmö Stadshus AB ses som en del av kommunens verksamhet. Malmö Stadshus AB ska, via stadskontoret, genom bolagsstyrning, samordning och uppföljning åstadkomma en effektivare ekonomisk förvaltning och samhällsnytta inom bolagskoncernen.

Parkeringsövervakning AB, Pömab - uppdrag och verksamhet

Parkeringsövervakning i Malmö AB är ett dotterbolag till Malmö Stadshus AB. Bolagets intäkter var cirka 400 mkr fördelat på p-automater, telefonparkering och parkeringsböter. Bolaget har 71 anställda. Bolaget ersätts av tekniska nämnden för sina faktiska kostnader. Idag motsvarar dessa cirka 47 mkr.

Ur bolagsordningen beskrivs verksamhetsföremålet med att "Föremålet för bolagets verksamhet är att för Malmö stad bedriva offentligrättslig parkeringsövervakning och även bedriva annan därmed sammanhängande verksamhet." Det innebär att Pömab under dygnets flesta timmar är ute på stadens gator och torg och bedriver parkeringsövervakning. Detta sker efter samråd med Fastighets- och gatukontoret.

Parkeringsövervakningen består av att arbeta med trafiksäkerhet, framkomlighet och tillgänglighet för att göra Malmö till en trygg och säker stad.

Pömab arbetar med nyetablering av parkeringsautomater men även med service och underhåll av desamma. Kopplat till denna verksamhet har bolaget en expedition dit man kan ringa och anmäla fel på parkeringsautomaterna eller ställa andra typer av parkeringsfrågor.

Pömab arbetar också med flytt av diverse fordon. Det innebär att man främst flyttar fordon (bilar) som innehar en skuld överstigande 5 000 kr men även andra typer av flyttar utförs, såsom av cyklar/elsparkcyklar som står uppställda till hinders eller som står parkerade utanför avsedda platser. Pömab samverkar också på Möllevångstorget med kommunens upphandlade ordningsvakter samt övriga organisationer i området.

Utredningens sammanfattande slutsatser

Utredningen har haft en extern konsult som bistått med stöd för att belysa olika för- och nackdelar med att verksamheten bedrivs i bolag respektive förvaltningsform.

a. Verksamhetsföremålet/uppdraget

Pömab bedrivs på en konkurrensutsatt marknad varför bolag anses generellt som en bättre organisationsform ur ett affärsmässigt perspektiv. Verksamheten bedrivs huvudsakligen inte i vinstsyfte men ska i övrigt drivas efter affärsmässiga principer.

Pömabs uppdrag regleras genom ett samarbetsavtal med tekniska nämnden där bolaget utför specificerade uppdrag och där antalet övervakningstimmar som ska utföras anges.

Slutsats:

Pömab har inte ansvar för ”hela” resultaträkningen och risker i den. Bolaget har inte heller ansvar för affärsutveckling och resultatutvecklingens över tid. Den nuvarande avtalskonstruktionen minskar fördelen med att driva verksamheten i bolagsform, då intäkterna tillfaller tekniska nämnden.

b. Styrning och ledning

I aktiebolagslagen finns ett förutbestämt ramverk med fastställda roller för ägare, styrelse och VD samt hur relationen ska se ut mellan dessa. Genom att driva verksamheten i bolagsform skapas normalt sätt förutsättningar för en tydlig styrning och ledning.

Slutsats:

Pömab är ett dotterbolag till Malmö Stadshus AB som äger samtliga aktier i Pömab och som därmed utövar ägarstyrningen. Samtidigt ger ett samarbetsavtal tekniska nämnden ett bestämmande inflytande över Pömabs verksamhet. Denna konstruktion medför en otydlig ägarstyrning.

c. Den marknad som organisationen skall verka på – förutsättningar och krav på affärsmässighet

En konkurrensutsatt marknad ställer krav på affärsutveckling där organisationen har förmåga och kunskap att omsätta behov och tekniska möjligheter till faktiska erbjudanden. Organisationens skall inte bara ha fokus på att effektivt driva befintlig verksamhet utan även vara uppdaterad på kommande lösningar som gör det enkelt för konsumenten, ökar produktiviteten och samtidigt uppfyller ägarens ambitioner avseende parkering och grad av tillgänglighet.

Slutsats:

Pömabs verksamhet är reglerat genom ett samarbetsavtal med tekniska nämnden och har inte ansvar för resultaträkningen vilket medför låga incitament till affärsutveckling.

d. Skattekonsekvenser och legala förutsättningar

En kommun är helt befriad från inkomstskatt. Malmö stad beskattas således inte för det löpande resultatet av den verksamhet som kommunen bedriver eller vid avyttring av tillgångar. Ett aktiebolag å andra sidan beskattas för all bedriven verksamhet med 20,6 % bolagsskatt.

En kommun är inom ramen för det kommunala självstyret i princip fri att besluta, organisera sig och göra vad den vill, under förutsättning att kommunen håller sig inom den kommunala kompetensen samt att den följer de lagregler och principer som

begränsar kompetensen. En verksamhet ska bedömas från synpunkten om det är lämpligt, ändamålsenligt och skäligt att kommunen befattar sig med angelägenheten.

Genom kommunallagen ges kommuner en rätt att överlämna skötseln av vissa kommunala angelägenheter till kommunala bolag.

Slutsats:

Ur ett inkomstskattemässigt perspektiv finns det inga fördelar med att överföra verksamhet som bedrivs i förvaltningsform hos kommunen till ett bolag. Man överför verksamhet som bedrivs i en skattefri miljö till att bedrivas i en skattepliktig miljö där vinster kommer att beskattas. För att bolagisera verksamhet så måste fördelarna av andra bedömningsparametrar och kriterier överväga denna inkomstskattemässiga nackdel.

Ur ett legalt perspektiv finns flera nackdelar med bolagsformen. Lagstiftningsmiljö som skiljer sig från kommunen – inkomstskattelag, mervärdesskattelag, aktiebolagsrätt, bokförings- och årsredovisningslag. Detta är en väsentlig nackdel att ta hänsyn till, då verksamheten flyttas till en skattepliktig miljö, vilket man i kommunal verksamhet slipper. Vinster i verksamheten kommer att beskattas och tillskott från kommunen är skattepliktiga. Ett exempel på problematik som uppstår vid bolagisering är att vid samverkan mellan bolag och kommun, eller tjänsteköp mellan dessa så faller detta, med få undantag, inom upphandlingslagstiftningens tillämpningsområde. Detta då en kommun och dess bolag utgör skilda juridiska personer. Kommunen eller bolaget är separata upphandlande myndigheter, vilket undviks när verksamheten bedrivs inom kommunen.

Utredningens handlingsalternativ för parkeringsövervakning

Utredningen har identifierat möjliga handlingsalternativ för ett principiellt ställningstagande inför ett nästa steg i omstruktureringsprocessen.

1. Överför Pömabs verksamhet till tekniska nämnden

Nyttor: tekniska nämnden får full rådighet över verksamheten. Kostnader, intäkter och anställningar hålls samman samt intern administration som uppstår vid köp/sälj förhållandet upphör. Förutsättningar för styrning och måluppfyllelse ökar.

2. Pömab ges resultatansvar och tecknar ett arrendeavtal med tekniska nämnden för allmän platsmark

Nyttor: Bolag och organisation finns på plats. Tydlig ägarstyrning från Malmö Stadshus AB. Goda incitament för kostnadseffektivitet och affärsutveckling som inte samarbetsavtalet hanterar. Genom arrendavgift/nyttjanderätt för platsmarken kompenseras tekniska nämnden. Resultatutjämnning kan vara möjlig inom bolagskoncernen.

3. Flytta Pömab verksamhet inklusive resultatansvar till Malmö kommun parkeringsaktiebolag, P-Malmö som i sin tur arrenderar platsmarken av tekniska nämnden

Nyttor: Mottagande bolag har störst verksamhetsmässig potential, skalfördelar, samordnad kompetens, affärsutveckling, helhetssyn. Tydlig ägarstyrning från Malmö Stadshus AB. Goda incitament för kostnadseffektivitet och affärsutveckling som inte samarbetsavtalet hanterar - genom arrendeavgift/nyttjanderätt för platsmarken kompenseras tekniska nämnden. - Resultatutjämning kan vara möjlig inom bolagskoncernen.

Stadskontorets bedömning och förslag

I enlighet med utredningsdirektivet för samverkan har en styrgrupp bildats med stadsdirektören (ordförande), direktören för fastighets och gatukontoret, tf. VD på Parkeringsövervakning i Malmö AB (Pömab), bolagsdirektör samt VD för Malmö kommun parkeringsaktiebolag (P-Malmö) adjungerad. Det administrativa stödet har stadskontoret ansvarat för.

Styrgruppen har haft ett kommunkoncernperspektiv med fokus på en ändamålsenlig organisation som främjar och stödjer effektivitet, styrning och uppföljning. Styrgruppen föreslår **handlingsalternativ 1**, att Pömab överförs till tekniska nämnden. Detta skulle ge nämnden full kontroll över verksamheten, möjliggöra en mer samordnad och strategisk styrning samt samla kostnader, intäkter och anställningar. Dessutom skulle den interna administrationen från köp/sälj-förhållandet upphöra, vilket förbättrar förutsättningarna för måluppfyllelse.

- Förbättrad styrning, ledning, flexibilitet och anpassningsförmåga.
- Minskade kostnader och ökad transparens.
- Tydlig koppling mellan beslutsfattande och verkställighet vad gäller fordonsflytt och myndighetsutövning.
- Effektivisering genom skalfördelar, ökad beställarkompetens.
- Befintliga system och rutiner som tekniska nämnder nyttjar, bland annat Hrut, Ekot, ekonomistyrningsprocessen, Stratsys verksamhetsplanering, upphandling, HR såsom kompetensplanering, lönebildning och rekrytering sker samordnat
- Förbättrad strategisk fokus genom en sammanhållen verksamhet.

Förslaget innebär att Pömab avvecklas och verksamheten flyttas över till tekniska nämnden med tillhörande personal och ekonomi. Innan ett slutligt ställningstagande kan göras önskar stadskontoret att tekniska nämnden och Pömab särskilt svarar på följande frågor:

Helhetsansvar och organisation:

Hur bedömer ni fördelarna och nackdelarna med att samla helhetsansvaret för parkeringsövervakningen under tekniska nämnden jämfört med nuvarande bolagsstruktur?

Effektivitet och ekonomiska konsekvenser:

Vilka effekter tror ni att förändringen skulle få på kostnadseffektiviteten och den interna administrationen, inklusive minskning av köp-/säljflöden?

Styrning och flexibilitet:

Hur bedömer ni förslaget att flytta verksamheten till tekniska nämnden när det gäller att förbättra styrning, flexibilitet och anpassningsförmåga i parkeringsövervakningen?

Ansvariga

Nicklas Löfström Nämndsekreterare

Henrik Loveby Avdelningschef

Andreas Norbrant Stadsdirektör